

Kumla Herrgård

- vår äldsta stamfastighet-

som uppfördes omkring åren 1650-80 av redaren och stockholmsborgaren Olof Hansson-Törne (adlad Törnflycht). På senare tid har herrgården fått uppleva olika "liv". År 1969 köper Tyresö kommun in den. Efter flera års förfall med rivningshot räddas herrgården av några eldsjälar. Tack var dessa ideellt arbetande människor har vi idag en vacker och pietetsfull renoverad kulturgård mitt i Trollbäcken. Här berättar initiativtagaren Georg Rahmqvist om räddningsaktionen.

Text och foto: Berit Brandinge

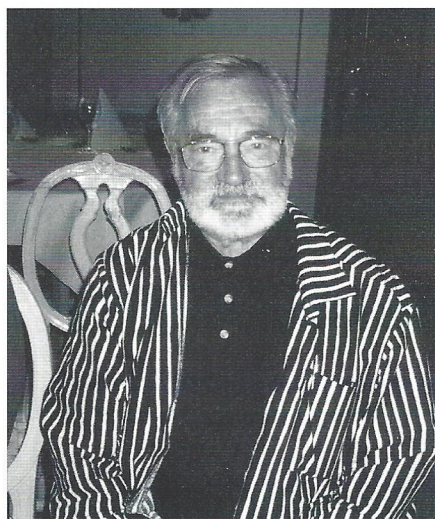
När jag kommer till Elsa och Georg Rahmqvists vackra hem, så får jag först en intressant pratstund med Elsa, som rensar i trädgården, som är hennes stora intresse. Hon är också en av eldsjälarna, som arbetade för Kumla Herrgårds fortlevnad.

När Georg kommer något försenad, berättar han över en kopp kaffe att gårdens anrika historia började redan på 1500-talet, men först omkring 1650-80-talet uppförs en herrgård i karolinerstil av Olof Hansson-Törne, senare adlad Törnflycht. I över 200 år lever Kumla som storgods och högre ståndsbostad för bl a släkterna Piper, Düring, Scheffer, de Geer och Rosenblad. År 1929 upphör lantbruket för all framtid. Kumla styckas och herrgården blir bl a herrgårds-pensionat, kemisk-teknisk fabrik. År 1954 köper Lutherhjälpen herrgården, som blir hem för åldriga flyktingar.

Georg berättar om de olika turerna kring räddningsaktionen. År 1969 köpte kommunen herrgården med 6000 kvm mark av Lutherhjälpen till en kostnad på 180.000:- kr, dvs 30:-/kvm. Det kan man kalla ett överkomligt pris. Som aktiv kommunalman var Georg den som drev på så att köpet av herrgården blev av.

Och det drev han precis inte i medvind!

Det fanns givetvis många olika åsikter om vad man skulle göra med herrgården, som stått tom och förfallit. Rivning - bygg radhus eller gör bilparkering till badet tyckte somliga. Som tur är övertogs herrgården av Kumla Herrgårds Bygdegårdsförening, som bildades år 1981. Med hjälp av stora frivilliga arbetsinsatser och ekonomisk stöd från bl a privatpersoner,

Georg Rahmqvist, värd för kulturkväll med Charlie Norman och Peo Jönis.

Lions Club Trollbäcken, Boverket, samt ortens företagare och kommunen lyckas man rädda den. 5,9 miljoner kronor blev den totala renoveringskostnaden, 2,6 miljoner bidrog kommunen och Boverket med. Efter det som hittills amorterats av återstår lån på 1,3 miljoner kronor. Källaren renoverades i Bygdegårdsföreningens regi och efter Boverkets beslut att stödja renoveringen med pengar antogs i augusti 1987 definitivt beslut i kommunfullmäktige om kommunal borgen och därefter kunde Bygdegårdsföreningen skriva kontrakt med Värmdö Byggentreprenader, som totalentreprenör för renoveringen av herrgården

Renoveringsarbetet är en lång historia för sig. Men det visade sig bl a att 15 meter av entréväggen var genomrutten.

Särskilda stockar, rot- och toppstock måste införskaffas och 6 man, specialister från Härjedalen ombesörjde att dessa stockar blev ihopfogade på rätt sätt.

Inredningen av herrgården? Nu gällde det att rekonstruera själva inredningen och möbleringen av herrgården. Ingen visste exakt hur den varit dekorerad och möblerad. Något fotografi från äldre tid fann man inte. Vi tog då kontakt, berättar Georg, med Lars Sjöberg från Nationalmuseet, som är expert på gammal byggnadskultur. Han ställde generöst upp med råd och arbete helt gratis.

Konservator Ullberger, som var specialist på draperimålningar och marmoreringar, delade med sig av sin kunskap till eldsjälarna Ulla-Carina SELLERGREN och CATRIN KAHLS, som utförde marmoreringsmålningarna på väggarna med olika mönster, där vissa bårder återger gamla mönster, som hittades under renoveringsarbetet. När specialisten Ullberger kom och inspekterade målningarna lär han ha yttrat: "Det här var för jävligt bra gjort" Ullberger gav inte bara råd. Han skänkte ett 1700-talsbord, soffa och fyra stolar till herrgården. Tre 1700-tals kakelugnar lånades dessutom ut av Stadsmuseet. "Och dom får dom inte ta tillbaka", säger Georg med en pilmarisk glimt i ögonvrån.

Övriga möbler bl a stolar och väggarmaturer har privatpersoner, flest Tyresöbor, skänkt pengar till. Som tack får man ex vis sin namnbricka på en stol, och det har också jag och min äkta hälft fått.

Spöket på Kumla Herrgård?

Varje ståndsmässigt slott eller herrgård har i regel ett eller flera spöken, som ibland sänder kalla kårar längs ryggraden.

Självklart har även vår herrgård ett sådant, nämligen "den gröne mannen". En ljushårig och grönklädd man med vit skjorta med krås.

Jag frågar om han har hållit sig lugn ett tag? Georg svarar att han går igen lite då och då.

För flera år sedan, då en av servitri- serna gick upp på övervåningen i ären- den, kom hon snabbt rusande ner och meddelade att hon genast ville sluta sitt arbete på herrgården. Några år senare, då hon kom tillbaka för att bli återanställd, berättade hon att hon blivit skrämnd av ett spöke, den grön- klädd mannen.

Vid ett annat tillfälle, då Lena Rung, ansvarig för herrgårdrestaurangen, blev uppringd av en gäst, som ville tacka för den goda maten och intres- santa historien om herrgården, som Lena berättat. *Men, sa hon, du ska veta att du inte var ensam, för strax bakom dig stod en grönlädd man.*

Vem är då mannen som spökar?

Jo, det har man grunnat på och av utseendet att döma tror man att det är Göran Göransson-Tegel, född 1563, son till Göran Persson, som halshuggs 1567. Hur länge man i herrgården får leva med spöket vet ingen, men nog skulle det vara spännande att träffa på spöket Göransson-Tegel, som lär se mycket nöjd ut när han visar sig nu för tiden på herrgården.

Livet på Kumla Herrgård i dag

Herrgården har arrenderats ut till restaurangidkaren Solveig Eriksson, som mer än gärna serverar goda lun- cher. Nu öppet fr o m augusti månad, tisdag till fredag mellan kl 11 - 16. Middagsgäster tas också emot efter be- ställning, d v s sällskap på minst ca 12 personer. Georg rekommenderar varmt Solveigs "utmärkta kök". Beställare för fester och konferenser ombedes ringa 742 19 07.

Kulturkvällar anordnas och så

här skrev Roland Ekman i en recen- sion till Mitt I Tyresö, som inte tog in den, men här är den:

Musikalisk höjdare på Herrgår'n

Den levande legenden Charlie Norman gästade tillsammans med Peo Jönis Kumla Herrgård den 17 februari. Musikanten Charlie, som i år fyller 80 år visade en vitalitet och spelglädje, som gjorde kvällen till en publiksuccé med stående ovationer.

Balansen mellan musikaliskt artisteri och showuppträdande med anekdoter och historier var av högsta klass och samspillet med publiken kan inte gö- ras bättre. Denne artist som ägnat sitt liv åt musiken har trots sin ålder mycket kvar att berika våra liv med. En och en halv timme underhållning fyllde våra sinnen med den glädje som en- dast Charlie och hans musik kan göra.

Kulturkvällarna på Kumla Herrgård har blivit en bekväm och billig form (100 kronor) att få smaka på olika slag av den kultur som så väl behövs. Vad sågs om de gångna månadernas artist- uppbåd som Sven Wollter, Meta Welanders och Ingvar Kjellson, Jan Olov Strandberg och många andra.

Vi ser fram mot kommande höjdpunk- ter. De kommer säkert. Eldsjälen Ge- org Rahmqvist och hans medarbetare kommer att hålla kulturens fana högt. Det är bara att tacka och ta emot!

Själv gästade jag Charlies reprisföre- ställning i maj och kan bara instäm- ma i vad Roland skrivit.

Under hösten kommer medlemmarna att bjudas in till tre följande föreläsningsserier (fri entré):

Herrgården från
trädgårdssidan

*Kumla Herrgårds lusthus,
väl passande en sommar som denna.*

* Ekonomi med *Anders Andersson*,
chefredaktör för *Tidningen Privata*
Affärer

* Flygande plastikkirurgi i
Östafrika, *dr Bill Adam-Ray*

* Plastikkirurgi i dag och i morgon,
dr Gunnar Kratz.

Kumla Herrgårds bygdegårdsförening
har idag mellan 400 - 500 medlem-
mar.

Är Du inte medlem kan Du nu enkelt
ta chansen genom att fylla i det till
denna tidning bifogade inbetalnings-
kortet.

**Gå in i föreningen och stöd Kumla
Herrgård, vår äldsta stamfastighet
och kulturgård.**

Detta kulturarv hade med all sann-
olikhet inte funnits idag om inte eld-
själar som *Georg* och hans vänner
engagerat sig så osjälviskt och ener-
giskt.

Om någon skulle vara värd ett kultur-
stipendium, så vore det väl **Georg**
Rahmqvist, som gjort en så stor kul-
turgärning för vår hembygd.

Boutiquen i det gröna

Exklusiva kläder (bl.a. Tulchan, Concept)
Konsthantverk, Ponnyprylar
Foder till hund, katt o kanin
Café och ponnyridning

NU ÖPPNAR VI ÄVEN HUND-DAGIS

Lovisedalsvägen 166 Älta

Tel: 773 10 65

www.byggbranschen.com/hyrkuske

SAVOY GOLV

Tel. 742 20 00

Specialist på alla golv.

*Kvalitet
och
fackmässigt utförande.*

Över 40 år i branschen

RÖR AB

ALLT INOM VVS
VÄRME-PANNOR
SERVICE,
VATTENINST.

Auktoriserad
VVS-installatör

Radiovägen 9 A, 135 48 Tyresö

Tel 08-798 88 66

Mobil 0708-98 88 66, 0708-98 88 67

Epost: perlato@telia.com